

Europese Economische Ruimte. In de memorie van toelichting (1) wordt deze wijziging voorgesteld als een rechtzetting van een fout in de terminologie (*sic*).

In het 3° worden de woorden “vóór de leeftijd van eenentwintig jaar” geschrapt en wordt de termijn dat de geadopteerde ononderbroken met de adoptant moet samengewoond hebben en de nodige verzorging moet ontvangen hebben, verminderd tot drie jaar. Hier gaat het om een bewuste versoepeling van de voorwaarden.

Deze versoepeling is trouwens ook zeer logisch als men de voorwaarden vergelijkt met deze opgelegd om de gelijkstelling van een nakomeling te bekomen als zorgkind. Het is zelfs verwonderlijk dat de termijnen

(1) Zie Brussels Hoofdstedelijk Parlement, Gewone Zitting 2016-2017, *Parl.St.*, ontwerp van ordonnantie, nr. A-429/1, p. 3.

in beide gevallen niet dezelfde zijn. In ieder geval kan het adoptief kind dat bij het overlijden van de adoptant nog geen drie jaar ononderbroken de zorgen heeft gekregen van die adoptant, zich nog steeds beroepen op artikel 50, § 1, Br.W.Succ. als hij aan de daar gestelde voorwaarden voldoet.

INWERKINGTREDING

De nieuwe bepalingen met betrekking tot de artikelen 48, 48/2, 50, 54, 55*bis* en 56 van het Br.W.Succ. treden in werking op 1 januari 2017 en zijn van toepassing op nalatenschappen die openvallen vanaf dezelfde datum. (2)

Jozef Decuyper
Erehypotheekbewaarder

(2) Zie art. 39 ordonnantie 12 december 2016 houdende het tweede deel van de fiscale hervorming, BS 29 december 2016, ed. 3.

Geldt de Duitse informatieplicht bij overlijden van een Duits rijksinwoner ook steeds voor rekeningen aangehouden bij buitenlandse bijkantoren?

■ HvJ 14 april 2016, nr. C-522/14, Sparkasse Allgäu – Finanzamt Kempten

In de zaak C-522/14 (3) werd het Hof van Justitie verzocht om een prejudiciële beslissing te nemen over de uitlegging van de vrijheid van vestiging (art. 49 VWEU) in een geding tussen Sparkasse Allgäu en Finanzamt Kempten (belastingkantoor voor erfbelasting te Kempten). Deze Duitse kredietinstelling weigerde om het belastingkantoor informatie te verstrekken over rekeningen die bij hun in Oostenrijk gevestigd onzelf-

standig bijkantoor werden gehouden door personen die Duits fiscaal rijksinwoner waren op het moment van hun overlijden.

DE CONTEXT

De feiten die aan de grondslag van het arrest lagen, waren als volgt: Sparkasse Allgäu is een rechtspersoon naar Duits recht en heeft haar maatschappelijke zetel in Duitsland. Het betreft een kredietinstelling die op grond van een door de Duitse autoriteiten verleende vergunning werkzaam is. Zij heeft onder meer een bijkantoor (bijgevolg zonder

(3) HvJ 14 april 2016, C-522/14, Sparkasse Allgäu – Finanzamt Kempten.

rechtspersoonlijkheid waardoor dit bijkantoor onder het Duitse recht valt) in Oostenrijk, hetgeen door de Oostenrijkse wet op het bankwezen (hierna BWG) toegelaten is indien onder meer § 38 BWG nageleefd wordt. § 38 BWG voorziet in een bankgeheim, waarvan de schending strafrechtelijk wordt gesanctioneerd (§ 101 BWG). De verplichting tot eerbiediging van het bankgeheim bestaat niet indien de klant uitdrukkelijk en schriftelijk met de openbaarmaking van de vertrouwelijke informatie heeft ingestemd (§ 38, lid 2, 5) BWG). (1)

De Duitse wet op de schenk- en erfbelasting (hierna ErbStG) voorziet in § 33, lid 1 dat *“elke persoon die zich bedrijfsmatig bezighoudt met het in bewaring houden of beheren van andermans vermogen verplicht [is] om bij het voor de erfbelasting bevoegde belastingkantoor schriftelijk opgave te doen van de activa die hij onder zich heeft en van de daartegen gerichte vorderingen die op het moment van overlijden van een erflater tot diens vermogen behoren”*. (2)

Op 25 september 2008 heeft het Finanzamt Kempten Sparkasse Allgäu verzocht om voor de periode *vanaf 1 januari 2001* de in § 33 ErbStG bedoelde informatie mee te delen van de klanten van haar Oostenrijkse bijkantoor die *Duits fiscaal rijksinwoner* waren op het moment van hun overlijden. Het verzoek heeft dus betrekking op klanten van het Oostenrijkse bijkantoor die bij hun overlijden Duits ingezetene waren en op belastbare tijdperken vanaf 1 januari 2001. Op datum waarop het geding betrekking heeft, was er nog geen enkele (Europese) harmoniseringsmaatregel genomen. (3)

Sparkassa Allgäu stelde bezwaar in tegen de beslissing van het Finanzamt Kempten.

(1) HvJ, C-522/14, nr. 9-11.

(2) HvJ, C-522/14, nr 8, Nederlandse versie.

Dit bezwaar werd afgewezen, evenals haar beroep bij de rechter in eerste aanleg. Sparkasse Allgäu stelde beroep in *“Revision”* in bij het Bundesfinanzhof. Het Bundesfinanzhof besliste om volgende prejudiciële vraag te stellen:

“Staat de vrijheid van vestiging (art. 49 VWEU, voorheen art. 43 EG) in de weg aan een regeling van een lidstaat op grond waarvan een kredietinstelling met zetel in die lidstaat verplicht is om bij overlijden van een binnenlands erflater het ter zake van de erfbelasting bevoegde belastingkantoor ook te informeren over de vermogensbestanddelen van de erflater die in bewaring of beheer zijn bij een onzelfstandig bijkantoor van deze kredietinstelling in een andere lidstaat, wanneer die lidstaat geen vergelijkbare informatieplicht kent en daarvoor kredietinstellingen een strafrechtelijk gesanctioneerd bankgeheim geldt?”

ANALYSE VAN HET HOF VAN JUSTITIE

Het Hof van Justitie merkt vooreerst op dat artikel 49 VWEU de opheffing van de beperkingen aan de vrijheid van vestiging omvat waaronder eveneens de beperkingen zijn begrepen aangaande de oprichting van agentschappen, filialen of dochterondernemingen door onderdanen van een lidstaat die op het grondgebied van een andere lidstaat zijn gevestigd. (4) Op grond van de aanwijzingen van de verwijzende

(3) HvJ, C-522/14, nr. 28: overeenkomst tot uitwisseling van inlichtingen tussen de Bondsrepubliek Duitsland en de Republiek Oostenrijk is in werking getreden op 1 maart 2012 en is enkel van toepassing op belastbare tijdperken of belastingperiodes die dateren van na 1 januari 2011 – Richtlijn 2011/16/EU van de Raad van 15 februari 2011 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van belastingen en tot intrekking van richtlijn 77/799/EEG zoals gewijzigd bij richtlijn 2014/107/EU was nog niet van toepassing.

(4) HvJ, C-522/14, nr. 18 met verwijzing naar Commissie/Frankrijk, 270/83; Royal Bank of Scotland, C-311/97 en CLFT-UFA, C-253/03.

rechter, neemt het Hof aan dat Sparkasse Allgäu een publiekrechtelijke rechtspersoon (art. 54, tweede alinea VWEU) is waarop artikel 49 VWEU van toepassing is.

Vervolgens stelt het Hof vast dat de informatieplicht van § 33, lid 1 ErbStG in algemene bewoordingen is neergeschreven. De plaats waar de door § 33, lid 1 ErbStG beoogde activiteiten worden uitgeoefend is niet relevant voor deze wetbepaling. Als Duitse kredietinstelling is Sparkasse Allgäu bijgevolg verplicht om te voldoen aan de informatieplicht, niet enkel voor de rekeningen die worden gehouden in haar verschillende agentschappen en bijkantoren in Duitsland, maar ook voor de rekeningen die zijn geopend bij haar onzelfstandig Oostenrijkse bijkantoor. (1)

Dat impliceert dat een Oostenrijks bijkantoor (in tegenstelling tot een dochteronderneming in Oostenrijk (2)) enerzijds dient te voldoen aan de informatieplicht opgenomen in § 33, lid 1 Duits ErbStG en anderzijds gebonden is door het principiële bankgeheim opgenomen in § 38 Oostenrijks BWG. Het Hof neemt kennis van het standpunt van de verwijzende rechter dat de enige mogelijkheid voor Sparkasse Allgäu om deze twee verplichtingen na te leven, erin bestaat om (vooraf) haar klanten toestemming te vragen zodat het bankgeheim opgeheven wordt (§ 38, lid 2, 5 BWG) (3). Aangezien Oostenrijkse banken of dochterondernemingen van Duitse banken niet gehouden zijn door deze Duitse informatieplicht, zou deze vraag tot toestemming er toe kunnen leiden dat klanten zich

tot deze instellingen wenden in plaats van tot een bijkantoor van een Duitse bank. (4)

Hiermee rekening houdend sluit het Hof niet uit dat Duitse kredietinstellingen inderdaad ontmoedigd kunnen worden om in Oostenrijk een bijkantoor te openen aangezien de positie van het bijkantoor – gelet op de in § 33, lid 1 ErbStG opgenomen informatieplicht – nadeliger is dan in Oostenrijk gevestigde kredietinstellingen. Hieruit kan volgens het Hof – anders dan de Advocaat-Generaal (5) – evenwel niet geconcludeerd worden dat de informatieplicht een beperking inhoudt van de vrijheid van vestiging in de zin van artikel 49 VWEU. Het Hof vervolgt dat de nadelige gevolgen die de informatieplicht kan veroorzaken voortvloeien uit de parallelle uitoefening van twee lidstaten van hun bevoegdheid inzake enerzijds de reglementering van de verplichting van banken en andere kredietinstellingen ten aanzien van hun klanten wat betreft de eerbiediging van het bankgeheim en anderzijds de fiscale controles. Naar Duits recht kan de eerbiediging van het bankgeheim geen voorrang hebben op het vereiste om doeltreffende fiscale controles te verzekeren, terwijl – in tegenstelling – naar Oostenrijks recht het bankgeheim in beginsel ten aanzien van iedereen geëerbiedigd dient te worden, ook ten aanzien van de fiscale autoriteiten. (6)

(1) HvJ, C-522/14, nr. 23.

(2) Zie Conclusie Advocaat-Generaal M. Spunzar van 26 november 2015, nr. 33.

(3) Zie Conclusie Advocaat-Generaal M. Spunzar van 26 november 2015, nr. 17 die van mening is dat de eis tot voorafgaande toestemming er toe zou leiden dat de bepalingen van het Oostenrijkse bankgeheim zonder voorwerp zouden raken.

(4) HvJ, C-522/14, nr. 23.

(5) Zie Conclusie Advocaat-Generaal M. Spunzar van 26 november 2015, nr. 54: gelet op een en ander kom ik tot de conclusie dat § 33 ErbStG voortvloeiende informatieplicht, voor zover, deze ook geldt voor bijkantoren van Duitse kredietinstellingen die in andere lidstaten zijn opgericht, dient te worden beschouwd als een beperking van de vrijheid van vestiging die in beginsel verboden is krachtens artikel 49 VWEU. Vervolgens komt de Advocaat-Generaal in nr. 72 tot de conclusie dat § 33 ErbStG evenredig is aan het nagestreefde doel zodat de uit deze bepaling voortvloeiende beperking van de vrijheid van vestiging als gerechtvaardigd kan worden beschouwd.

(6) HvJ, C 522-14, nrs. 24-26.

Het Hof concludeert dan ook dat (in de destijds geldende stand van het Unierecht) het de lidstaten vrijstond om een informatieplicht op te leggen aan nationale kredietinstellingen voor wat betreft hun buitenlandse bijkantoren, op voorwaarde dat de in die bijkantoren uitgevoerde verrichtingen niet op discriminerende wijze worden behandeld in vergelijking met de door hun nationale bijkantoren uitgevoerde verrichtingen, hetgeen *in casu* – gelet op de algemene bewoordingen van § 33, lid 1 ErbStG – niet het geval is. (1)

Het loutere feit dat een dergelijke informatieplicht niet is opgenomen in de Oostenrijkse wetgeving belet dus niet dat Duitsland een dergelijke verplichting kan instellen. Volgens vaste rechtspraak van het Hof blijkt immers dat de vrijheid van vestiging niet begrepen kan worden dat een lidstaat verplicht is om een informatieplicht af te stemmen op die van een andere lidstaat om zo te waarborgen dat in alle situaties ieder verschil dat voortvloeit uit de nationale regelingen verdwijnt. (2)

Het antwoord van het Hof op de prejudiciële vraag luidt aldus negatief.

BEOORDELING

De vraag die voorgelegd werd aan het Hof had betrekking op feiten van voor enige harmonisatiemaatregel en dus eveneens vóór het huidige “Europees Fatca” tijdperk en de (nieuwe) bijstandsrichtlijn. (3)

(1) HvJ, C 522-14, nrs. 29, met verwijzing naar arrest *Columbus Container Services C-298/05* en beschikking *KBC Bank en Beleggen, Risicokapitaal, Beheer, C-493/07* en *C-499/07*.

(2) HvJ, C 522-14, nrs. 29, met verwijzing naar arrest *Columbus Container Services C-298/05* en *National Grid Indus, C-371/10*.

(3) Richtlijn 2014/107/EU (vervanging van de bestaande bijstandsrichtlijn 2011/16/EU).

Opmerkelijk in deze zaak is dat het Hof van Justitie Advocaat-Generaal Szpunar niet helemaal gevolgd heeft. De Advocaat-Generaal kwam immers tot de conclusie dat § 33, lid 1 ErbStG wèl een schending van het vrij verkeer van vestiging inhoudt, die weliswaar gerechtvaardigd is. Het Hof ziet echter geen schending van de vrijheid van vestiging door § 33, lid 1 ErbStG.

Heeft dit arrest implicaties voor de Belgische bankpraktijk? De artikelen 96 e.v. Wetboek Successierechten houden eveneens onder meer informatieplichten door derden in aan de Algemene Administratie voor Patrimoniumdocumentatie. De artikelen 96 tot 103² W.Succ., met uitzondering van artikel 100 W.Succ. dat werd opgenomen in de VCF, zijn van overeenkomstige toepassing in het Vlaamse Gewest (artikel 3.13.1.3.7 VCF) Deze informatieverplichting geldt voor “*de besturen en de openbare instellingen, de stichtingen van openbaar nut en de private stichtingen, alle verenigingen of vennootschappen die in België hun voornaamste instelling, een bijhuis of een om ‘t even welke zetel van verrichtingen hebben [...]’*” (art. 96 W.Succ.). Door deze ruime definitie worden wellicht alle rechtspersonen van publiek of privaat recht gedekt. Vereist is wel dat de instellingen hun hoofdzetel, een bijhuis of om het even welke zetel van verrichtingen in België hebben. De informatieplicht dient tevens te worden nageleefd in alle nalatenschappen, zowel in deze van rijksinwoners als in deze van niet-rijksinwoners. (4)

Zowel Belgische kredietinstellingen als in België gevestigde bijkantoren zijn bijgevolg onderworpen aan de Belgische informatieplicht. Net als de Duitse wettekst

(4) R. DEBLAUWE, *Inleiding tot de erfbelasting*, Knops Publishing, Herentals, 2015, nrs. 1867 en 1871.

voorziet de Belgische wetgeving in een informatieplicht in algemene bewoordingen. In een (mogelijks niet gepubliceerde) oude administratieve beslissing blijkt de Administratie evenwel aanvaard te hebben dat de in het buitenland gevestigde bijkantoren van Belgische vennootschappen en verenigingen de rekeningen aangehouden door Belgische rijksinwoners niet dienen te melden. (1) Ingevolge deze administratieve beslissing zijn Belgische vennootschappen en verenigingen er dus enkel toe gehouden informatie te verstrekken over in België aangehouden rekeningen. Zonder deze administratieve beslissing blijkt echter dat noch

het nationaal recht noch het Unierecht een bescherming zou bieden aan (de buitenlandse bijkantoren) van Belgische banken voor een niet-melding, ook niet indien in het land waar het bijkantoor zich bevindt een strafrechtelijk gesanctioneerd bankgeheim geldt. In het tegenovergestelde geval zou ook een buitenlandse (per hypothese niet-EER) bank zich niet van de Belgische informatieplicht kunnen onttrekken door te wijzen op het nationaal geldend en strafrechtelijk gesanctioneerd bankgeheim.

Of hoe ook de wereld van de erfbelasting transparanter en transparanter wordt.

Murielle Gijbels

Senior Associate Tiberghien Advocaten

---

(1) J. DECUYPER en J. RUYSEVELDT, *Successierechten 2015*, Mechelen, Wolters Kluwer, nr. 1594 met verwijzing naar DONNAY, in *Rép. Not.* nr. 1 168, zonder verdere verwijzing.

(BP/2083-NI17002)

Hoofdredacteur: J. Decuyper (Erehypotheekbewaarder)

Kernredactie: H. Casier (Advocaat Greenille by Laga, prof. UGent), R. Deblauwe (Wetenschappelijk adviseur Tiberghien), M. Delboo (Delboo Advocaten), N. Labeeuw (Advocaat Cazimir), A. Maelfait (Advocaat Rivus, vrij wetenschappelijk medewerker Instituut voor familiaal vermogensrecht KULeuven), A. Nijs (Advocaat Greenille by Laga), J. Ruyseveldt (Prof. Fiscale Hogeschool – Advocaat)

Coördinatie: I. De Vos, e-mail: ilse.devos@wolterskluwer.com

ISSN 1373-5071

Deze publicatie vormt de permanente actualisatie van het vastbladige werk *Successierechten* dat om de twee jaar wordt uitgegeven.

De teksten uit deze nieuwsbrief worden ook online gepubliceerd op **Jura, Jura Notariaat en Jurisquare**.

www.wolterskluwer.be

Verantwoordelijke uitgever: Hans Suijkerbuijk, Ragheno Business Park, Motstraat 30, B-2800 Mechelen

Klantenservice Wolters Kluwer

Ragheno Business Park

Motstraat 30

B-2800 Mechelen

Tel.: (0800) 94 571

Fax: (0800) 17 529

E-mail: klant.BE@wolterskluwer.com

© 2017 Wolters Kluwer Belgium nv

Behoudens de uitdrukkelijk bij Wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.